

„SŁOWO KUJAWSKIE”

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII
TORUŃ

Prenumerata:
na miejscu 2 złote,
na prowincji 1 z od-
noszeniem do do-
mu 2 złote 50 gr.

Ogłoszenia:
za wiersz milime-
trowy na pierwszej
stronie 15 groszy,
na drugiej i trze-
ciej—10 groszy, na
czwartej—7 groszy
Ogłoszenia drobne
o 1 gr. za wyraz.
Tłustym drukiem—
podwójnie. Naj-
mniejsze ogłosze-
nie—4 groszy. Dla
zagranicy ceny o
100 proc. wyższe
Układ ogłoszeń
czterolamowy.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12.
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 12-EJ DO 1-EJ W POŁUDNIE — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

Requiescant in pace!

„Ktokolwiek ziemi oddał skarb najdroższy
I w puste kąty wracał sam, uboższy
O całą miłość umarłą, —
Ten w dniu jesiennym, mglistym listopada
Ból tęsknoty swojej wypowiada —
Na cichym grobie cmentarza;
Ten swoje modły żałobne i łzawe,
Sieroco nędze i wdowie łyż krwawe —
Niesie na stopnie Ołtarza”.

M. Konopnicka.

Niech odpoczywają w pokoju!

Trudno określić w słowach głę-
bię tej myśli, która jedynie Ewangelja
z nieprzebranego źródła swej prze-
dziwnej mądrości mogła wyłonić.

Niech odpoczywają w pokoju!

Czy to słowa paciorka dziecięcia
polskiego, czy ciche westchnienie si-
wiuteńkiego serca, czy pieśń duszy
prostej, czy myśl duszy, stojącej na
pewnym stopniu intelektu — wszyst-
ko jedno: czar tej przedziwnej głębi
jest ten sam.

Jest to właśnie jeden z momen-
tów, charakteryzujących boską naukę
Kościoła.

Jedną z najpiękniejszych myśli
chrześcijańskich to: Modlić się za
Umarłych. Założenie tej myśli jest tak
wielkie, że trzeba przestać być
człowiekiem, aby zignorować dzisiaj
Umarłych.

A gdy staniemy w obliczu cmen-
tarza, zapytajmy sumień swoich: Czy
w myśl Chrystusowego »Czuwajcie,
bo nie wiecie dnia ni godziny« jesteśmy
gotowi stanąć na progu Wieczności.(?)

Niesiemy dziś wieńce, światła, ser-
ca na mogiły Umarłych.

Niesiemy dziś modlitwy za Nich
przed Ołtarze Pańskie, niesiemy za
Umarłych ofiary, potrzebującym na-
szego wsparcia — tym, w których
Bóg upodobał Sobie.

Zapominamy jednak o tem, co
Dobry Nauczyciel powiedział był w
swoim czasie, i co przez usta Kościo-
ła ustawicznie nam przypomina:

»Jeśli zatem przyniesiesz ofiarę
swoją do ołtarza, a tam przypomnisz
sobie, że brat twój ma coś przeciwko
tobie, zostaw przed ołtarzem ofiarę
swoją i idź pojednać się w pierw z bra-
tem swoim, a wtedy wróciwszy się,
złoż ofiarę swoją«.

Święto Umarłych jest dniem opa-
miętania żywych, to Memento, które dla
nas wskazania na przyszłość zawiera.

Wokół czar jesieni polskiej...

Odszedł od nas czarodziej — pa-
dziernik. Cały w kolorach wszedł w
progi nasze chłodny, ponury miesiąc
umarłych — listopad.

Każda pora roku ma swoje sym-
bole, które początkiem swoim sięgają
daleko, bardzo daleko w przeszłość.

Słowiańska zwłaszcza przyroda od-
dawien dawna symbolom tym w swoi-

W węgiel z kopalni

„H. Renard“

zaopatrzyć się można na zimę w następujących
składach węgla:

1. Jan Klabecki, Brzeska 8.	6. Kreutz, ul. Kościuszki Nr. 23.
2. Gracjan Cywiński, Bednarska 2.	7. Moszczyński i Nowakowski, Nowy-Rynek róg Warszawskiej
3. Stow. „Ogniwo”, Toruńska	8. Mohr, ul. Cyganka Nr. 6.
4. Zofja Surowiecka, 3-go Maja 7.	9. D. Zychowicz Botaniczna 3.
5. St. Lewandowski, Królewiecka 30.	

Wagonowe dostawy węgla i koksu wykonuje starannie

HURTOWNIA OPAŁOWA M. NAPIÓRKOWSKI
WŁOCŁAWEK, KALISKA 17, TEL. 209.

*Śluszna i sprawiedliwa jest rzecz modlić się za
umarłe.*

sty sposób składała w świątach swój
hold.

O jesiennych naprzykład »Dzia-
dach« wielki Adam nam śpiewał.
A choć z czasem zmieniło się obli-
cze wierzeń, choć Ewangelja tak głę-
boko do serc się wdarła, że jedyną tu
od tysiąca lat jest Pania, to symbole te,
które były przed wiekami, nie prze-
szły w niepamięć, lecz uświetnione bla-
skiem prawdy chrześcijańskiej wznio-

śły się na takie wyżyny, na jakich ich
przedtem nie widziano,

Idą dziś żywi na mogiły zmarłych,
by zadokumentować czynem wiarę
w »Świętych Obcowanie«.

Nie niesiemy dziś na cmentarz ja-
dła ni napojów, jak czynili nasi po-
gańscy przodkowie. Niesiemy za to
modlitwy, niesiemy za to przedziwną
myśl: Niech odpoczywają w pokoju!...

Leszek Lasiński.

Po kryzysie rządowym.

Przesilenie, na jakie się zanosilo
już odeszło.

Sejm przyjął 210 głosami prze-
ciwko 170 wniosek: »polityka zagra-
niczna rządu odpowiada interesom
i godności Rzeczypospolitej«.

Za wnioskiem głosowali: Ch. D.,

P. S. L., N. P. R., P. P. S., Wy-
zwolenie, bryliści, Klub Matakiewiczza,
Okoń i Niemcy.

Premier uznał to za dostateczną
dla siebie satysfakcję stąd też kwe-
stja przesilenia została wyczerpana.

Komunikat Klubu Chrześc. Demokracji.

W związku z wypadkami, jakie
miały miejsce w Sejmie w dniu 29
i 30 b. m. Klub Chrz. Dem. wydał
następujący komunikat:

1) Zatarg pomiędzy premierem
Grabskim, a prezesem Związku Lu-
dowo-Narodowego był wypadkiem
nieprzewidzianym dla stron obu, oraz
dla całego Sejmu.

2) Przesilenie rządowe mogłoby
być wywołane tylko wówczas, gdyby
w Sejmie była wyraźna większość,
posiadająca pozytywny program
pracy.

3) Wobec tego zaś a) że podobne
przypadkowe zatargi nie powinny i nie
mogą być przyczyną kryzysów rzą-
dowych, b) że Sejm nie posiada,
przynajmniej w chwili obecnej, więk-
szości zdolnej do objęcia rządu, c)
że w tych warunkach obalenia obec-
nego rządu byłoby równoznaczne z po-
stawieniem państwa w sytuację bar-

dzo ciężką z narażeniem najistotniej-
szych interesów ekonomicznych i po-
litycznych Polski Klub Chrz. Dem.
postawił wniosek

»Sejm stwierdzając, iż polityka za-
graniczna rządu odpowiada godności
Rzeczypospolitej, przechodzi do dal-
szej dyskusji budżetowej«.

W ten sposób Klub Chrz. Dem.
podkreślił, aczkolwiek nie podziela ca-
łokształtu polityki zagranicznej Skrzyń-
skiego, jednakże nie chce obalenia
rządu p. Grabskiego. Dopiero po od-
rzuceniu wniosku Ch. Dem. Klub wi-
dział się zmuszonym do głosowania
za wnioskiem polskich ugrupowań le-
wicowych, chociaż redakcji tego
wniosku nie podzielał

Stanowisko Klubu wobec polityki
rządu p. Grabskiego zostanie przed-
stawione w dyskusji nad exposé
p. premjera

TELEGRAMY.

Polsko - francuski układ handlowy.

PARYŻ (P. A. T.) Rokowania
w sprawie nowego układu handlowego
francusko - polskiego zostały ukoń-
czone, redakcja tekstu ostatecznego
ustalona i układ tymczasowo podpi-
sany przez delegata francuskiego
Sornys i delegata polskiego dyrek-
tora departamentu Tenenbauma. Sze-
reg kwestyj zarezerwowano po ich
rozwiązaniu do aprobaty przez
oba rządy, co ma nastąpić prawdo-
podobnie w ciągu listopada.

Nowy traktat będzie podpisa-
ny ostatecznie ze strony francu-
skiej przez prezesa ministrów Her-
riot'a i ministra handlu Ralnady'ego,
a ze strony polskiej — przez min.
pełnomocnego Chłapowskiego, dy-
rektora departamentu Tenenbauma
i radcę handlowego Doleżala. Nowy
układ w porównaniu z poprzednim
stwarza warunki o wiele bardziej sprzy-
jające rozwojowi stosunków handlo-
wych pomiędzy obu krajami.

Delegacja polska z p. dyrektorem
Tenenbaumem na czele, oraz radca
handlowy Doleżal, opuścili Paryż, uda-
jąc się do Warszawy. Rzecznawcy
polscy wyjechali z Paryża jeszcze
przedtem.

Wojna domowa w Chinach.

NOWY JORK (P. A. T.) United
Press. Według sprawozdania z Muk-
denu, Czang-Tso-Lin zdobył miej-
scowość Lon-Czu i rozgromił wojska
prowincji Czi-li.

Knowania bolszewickie w Rumunji.

BUKARESZT (Rps.) Śledztwo
w sprawie napadu na Tatarbanar dało
władzom rumuńskim możliwość wykry-
cia organizacji szpiegowskiej, operu-
jącej w Dobrudży. Sztab organizacji
znajdował się na stacji Taszaul nie-
daleko od Konstanzy, w mieszkaniu
miejscowego doktora bułgara. Prócz
samego doktora, aresztowano również
kilku jego pomocników, również buł-
garów, z których jeden przeszedł spe-
jalny kurs wywiadowczy w Moskwie.
Pozostający na wolności członkowie
organizacji, pod przewodnictwem
siostrzeńca Rakowskiego, niejakiego
Chadžitikowa, uczynili próbę odbicia
aresztowanych, co im się jednak nie
udało. Chadžitikowa ujęto. Stanie
on, wraz z pozostałymi członkami,
przed sądem wojskowym.

**Ogłaszajcie się
w „Słowie Kujawskim”**

Ze Związku Stowarzyszeń Młodzieży Katolickiej.

Zbliża się dzień uroczysty naszej młodzieży — uroczystość św. Stanisława Kostki, bohatera wiary i narodu — bohatera, bo nie tylko jest nim człowiek pierśią swoją broniący wstępu wrogowi do Ojczyzny, — nie tylko przelewający krew swoją w Jej obronie, ale w jednakiej mierze i ten, który w młodym wieku umie opanować żądze spychające go do rządu stworzeń bezrozumnych — bohaterem jest ten, kto umie przez ciernie i głogi iść nieugięty. Takiego właśnie bohatera ma młodzież polska, w osobie św. Stanisława Kostki, którego ma uczcić. Dlatego każde stowarzyszenie młodzieży katolickiej winno w tym dniu przystąpić gromadnie do Komunii św. na swojej Mszy. Wówczas należy urządzić Akademię ku czci św. Stanisława Kostki.

W dniu 15 i 16 listopada b. r. urządził Sekretariat Generalny we Włocławku kurs oświatowo-organizacyjny dla delegatów i delegatek stowarzyszeń młodzieży katolickiej z diecezji Kujawsko-Kaliskiej. Kurs odbędzie się łącznie z uroczystością św. Stanisława Kostki.

Sekretariat Generalny wysłał na żądanie wszelkie druki organizacyjne, instrukcje, książki dla zarządów, materiał do odczytów, i udziela informacji ustnie i piśmiennie w sprawach związkowych.

Młodzieży włocławskiej — druhom stowarzyszenia „Spójnia” przypomina się, że w każdą sobotę o godz. 8-ej wiecz. odbywają się zebrania ogólne, na których wygłaszają prelegenci odczyty i referaty, w każdą niedzielę po południu odbywają się zebrania z odczytami dla młodzieży żeńskiej.

Zarządy Stow. zbierają się na swoje zebrania w każdy piątek. Lekcje śpiewu dla druchen i druhów odbywają się pod dyktando p. prof. Sypniewskiego w środy i czwartki każdego tygodnia; sekcja dramatyczna zbiera się na swoje ćwiczenia w oznaczonych dniach. Zebrania sekcji apologetycznej odbywają się w każdą pierwszą niedzielę i sekcji eucharystycznej w każdą trzecią niedzielę miesiąca. Sekcja gimnastyczna prowadzi swoje ćwiczenia w każdą niedzielę i poniedziałek. Codziennie od godz. 7 — 9.30 wiecz. jest w lokalu „Spójni” czytelnia i biblioteka otwarta dla młodzieży pracującej. Oprócz tego może się młodzież zająć grami w szachy, warcaby i t. p. Z dnia 5 listopada rozpocznie się sekcja zawodowa i prac ręcznych swoje prace. Orkiestra „Spójni” rozpocznie swoje ćwiczenia i lekcje muzyki w drugiej połowie listopada b. r.

Młodzież Włocławska — pracująca — pozaszkolna od lat 16—23 może się w dalszym ciągu zapisywać na członków Stowarzyszenia „Spójnia” codziennie wieczorem w

Zestawienie momentów politycznych. Zawierucha w Chinach.

Wmieszanie się do wojny chińskiej czwartego generała Feng-Ju-Ksianga zmieniło bieg wypadków i może przyczyni się do zakończenia wojny domowej w Chinach. Zachodzi przypuszczenie, że gen. Feng, wywołując w stolicy chińskiej Pekinie rewolucję przeciw rządowemu generałowi Wu-Pej-Fu, działał w porozumieniu z dotychczasowym zwycięzcą gen. Tsang-Tso-Linem. Rewolucja pekińska udała się doskonale. Generał Wu musiał uciekać ze stolicy. Prezydent Tsou-kun i cały gabinet pekiński podał się do dymisji. Gen. Tsang-Tso-Lin ogłosił zawieszenie broni i w porozumieniu z gen. Feng-Ju-Ksiangiem zwołuje konferencję w Pekinie lub Mukdenie celem utworzenia rządu związkowego. Wobec tego, że nazwisko gen. Tsanga wybijają się na pierwsze miejsce, warto będzie podać tu parę szczegółów z jego życia. Rezydencją tego niekoronowanego króla Chin jest miasto Mukden. Tsang urodził się w południowych Chinach, jest synem żebraka i praczki. Sam również był żebrakiem do roku 1894, gdy go powołano na wojnę z Japonją.

Jednak wkrótce Lin uciekł z szeregów, błakał się długo po rozległych obszarach chińskich, aż nareszcie znalazł przytułek w klasztorze zakonnicy francuskich koło miasta Nu-Tsian.

W klasztorze otrzymał chrzest św. Potem opuścił klasztor i znowu rozpoczął tułaczkę. Jednocześnie „po drodze” zbierał t. zw. armję „Czerwonej Brody”. W drugiej wojnie japońsko-chińskiej Tsang-Tso-Lin był już osobą wielkiego znaczenia. Po wojnie został marszałkiem chińskim i generalnym gubernatorem Mandżurji. Dzisiaj przed Tsang-Tso-Linem otwierają się nowe wyższe jeszcze godności, albowiem on jest faktycznym zwycięzcą i posiada poparcie Japonji i Francji, które chcą zmniejszyć wpływ Ameryki i Anglii w Chinach.

Wygnany z Pekinu gen. Wu-Pei-Fu koncentruje wojsko i chce wyruszyć na Pekin, by wyrzucić stamtąd gen. Feng-Ju-Ksianga. Jednocześnie gen. Wu usiłuje wywołać rewolucję, w szeregach swego przeciwnika gen. Tsang-Tso-Lina. Wogóle w Chinach powstała zawierucha trudna do opisania.

Uznanie Sowietów przez Frację.

Dnia 28 października Francja uznała rząd sowiecki w Rosji. Rakowski będzie mianowany posłem sowieckim

w Paryżu, a p. Herbetta posłem francuskim w Moskwie.

Kłeska rządu Labour Party.

Zwycięstwo konserwatystów.

LONDYN, (PAT). Godz. 6.50 wieczorem. Dotychczasowe rezultaty wyborów przedstawiają się w sposób następujący; partja konserwatywna 386, Labour Party 147, liberalowie 39 i niezawisli — 3.

Partja konserwatywna uzyskała 152 mandaty, postradała 6, partja pracy uzyskała 23 mandaty, utraciła 63, liberali zyskali 9 mandatów, utracili 114, niezawisli stracili 1 mandat. Mac Donald otrzymał mandat większością 2.000 głosów. Lloyd George większością 12.000 głosów. Winston Churchill 10.000 gł., minister zdrowia Cheatley przeszedł nieznaczną większością.

w lokalu „Spójni” przy ulicy Szpichlernej № 28.

Gdybyśmy zapytali kogokolwiek, czy wie, ile jest stowarzyszeń młodzieży katolickiej na terenie Rzeczypospolitej — ilu członków zorganizowanych pod skrzydłami Naczelnej Władzy Zjednoczenia Stow. Młodzieży, nikt napewno nie mógłby odpowiedzieć. W dn. 7 do 10 października odbył się w Poznaniu Zjazd Sekretarzy Generalnych z całej Polski. Tu ze sprawozdań okazało się, że nasza Organizacja Młodzieży w całej

Minister Hodges nie otrzymał mandatu. Zmianem jest, że wszędzie liczba głosów, podana za partją konserwatywną, zwiększyła się znakomicie. Obecne wybory przypominają wybory 1906 roku, kiedy szala przechyliła się tak wybitnie na stronę partji liberalnej.

LONDYN, (PAT). Zainteresowanie rezultatami wyborów jest tak wielkie, że na Trafalgar — Sonaro, gdzie są dawane świetlne sygnały o rezultatach wyborów, gromadzą się wielkie tłumy publiczności, pomimo ulewnego deszczu, padającego od dłuższego czasu bez przerwy.

Polsce posiada: 18 Związków diecezjalnych, 2,300 Stowarzyszeń, ze 150,000 członków. Ze sprawozdań widać było, jak w niektórych Związkach stowarzyszona młodzież z całą wrodzoną sobie energią pracuje, a starsze społeczeństwo chętnie czynnie i materialnie stowarzyszenia wspiera.

Do pracy więc, młodzieży katolicka, do wytrwania przy swoim sztandarze, do ukochania idei stowarzyszeniowej całą duszą i sercem!

„Sztandarem naszym będzie krzyż,
Co ojców wiódł do chwały —
I nas powiedzie także wzwyż,
Gdzie buja... Orzeł biały!
Zwycięzym znój i stromość dróg —
Tak nam dopomóż Bóg!...”

(z Roty Stow. Młodz.)

Sekretariat Generalny
dla Stow. Młodzieży
na diecezję Kujawsko-Kaliską.

Główne wpływy na mleczność krow.

Na ilość i jakość mleka ma wpływ wiele czynników, z których najważniejszymi są: klimat, praca i ruch, sposób dojenia, nerwowość a także indywidualność danej krowy. Wpływ klimatu na mleczność objawia się przez działanie jego na ilość wydzielanej przez organizm wody; czem klimat jest więcej suchy, wtedy organizm krowy wydziela z siebie więcej wody — i odwrotnie. Klimat wilgotny jest najwięcej sprzyjającym dla hodowli bydła mlecznego. Używanie krow do pracy jest bardzo wskazane i pożyteczne; praca dla krowy 4—5 godzin dziennie nawet może przyczynić się do poprawy jakości mleka. Bardzo się zaleca trzymanie krow latem na pastwiskach nawet przez całą dobę; w zimie również należy dawać krowom możność ruchu i wypędzać je na parę godzin na przechadzkę.

Na ilość i jakość mleka bardzo duży ma wpływ sposób dojenia, a mianowicie: im częściej krowa jest dojona tem więcej będzie dawać mleka i jakość jego będzie lepsza, gdyż będzie ono zawierać więcej tłuszczu. Ażeby krowa dawała jak najwięcej mleka, należałoby zachowywać 4-ro godzinną pauzę pomiędzy jednym a drugim udojem, to jest doić 6 razy na dobę. Zwykle dojenie skutecznia się 3 razy na dobę; zbyt częste dojenie naprzykład co 2 godziny byłoby zbyt męczące dla wymienia i w tedy ilość mleka nawet byłaby mniejsza.

Wydzielanie mleka zależy również bardzo od nerwowości, naprzykład widzimy nieraz, że krowa zatrzymuje mleko z powodu odsadzenia od niej cielęcia lub wskutek przeniesienia jej do innego budynku. Nie ulega wątpliwości, że wielki wpływ na mleczność wywiera indywidualność; u niektórych krow istnieje wyjątkowa skłonność do wysokiej mleczności, która jest dziedziczna.

Z. Olszański.

lekarz weterynarii.

Towar choćby najlepszy a niesprzedany chybił powołania, niesprzedaną zaś, gdyż nieznaną pozostać musi rzecz niezareklamowana.

Pogadanki Ewangeliczne.

Niedziela XXI-a po Świątkach.

Przypowieść o dłużnikach (Mat. 18.23-35). Jest ona urywkiem z ostatniej rozmowy Mistrza z uczniami, w czasie ostatniego pobytu w Kafarnaum, przed ostatnią podróżą do Judei. Okaził do niej dał Piotr zapytaniem, ile razy należy przebaczać bliźniemu. Wedle nauki rabinów, należy przebaczać do trzech razy. Piotr, pytając, czy aż do siedmiokroć, mniemał, iż jest bardzo liberalny i zasłużył na pochwałę Mistrza. Jezus odpowiedział mu zdwojeniem cyfry 7: „aż do 77-kroć” — to znaczy, bez ograniczenia. Zaczem, dla uzasadnienia tej nauki, wygłasza przypowieść.

Królestwo Niebieskie jest podobne królowi ziemskiemu, czyniącemu rozrachunek ze swymi sługami. Tedy stawiono przed nim sługę, który był mu winien 10,000 talentów — sumę, zwłaszcza na owe czasy drożyzny pieniądza, olbrzymią. Jesliby to były talenty attyckie, ważyły po 6,000 drachm, to ta ich suma wynosiłaby około 60 milionów złotych. Zważyw-

szy na wystawność życia dostojników królewskich na Wschodzie, tak wysoki dług był rzeczą prawdopodobną. Rzeczą jeszcze prawdopodobniejszą było, że utracisz przypowieściowy nie miał skąd oddać takiego długu.

Tedy, obyczajem rzymskim, praktykowanym i u żydów, król kazał zaprzęcić go, wraz z jego rodziną, w niewolę, a majątek skonfiskować.

Nieszczęśliwie, przypadłszy do nóg królewskich, odwołuje się do jego litości:

— Miej cierpliwość nademną, a wszystko ci oddam!

Król, poruszony żalem jego, przystając sobie sprawę z jego niewypłacalności, którą przed nim, dłużnikiem, zakrywała zmieszana z przeobrażeniem rozpacz, czyni dlań stokrój więcej, niżeli on prosił: wszystkie dług mu odpuszcza.

„Przebaczenie — mówi w swych „Dziejach Chrystusa” nawrócony autor bluźnierczych „Pamiętników Pana Boga”, Papini, — stwarza zobowiązanie, które żadnym nie znosi wyjątków. Ulega przekazywaniu i musi być przekazywane. Miłość jest to ogień, który gaśnie, o ile nie udziela się innym. Zapalono cię płomieniem

radości, zapalaj i ty każdego, ktokolwiek zbliży się do ciebie. W przeciwnym razie staniesz się glazem, odmionym tylko, lecz zimnym”.

Tymczasem ów sługa, wyższy urzędnik, ulaskawiony tak wielkodusznie, zaledwo opuścił progi królewskie, spotyka swojego towarzysza, który był mu winien tylko 100 denarów, t. j. 87 złotych (denar rzymski = 87 groszy). Dopadłszy go, chwytą go za gardło i dusi, wołając: „Oddaj, coś winien!”

Nieborak błaga o cierpliwość, jak przed chwilą błagał sam jego dusiciel. Wszakże bez skutku. Zostaje wtrącony przezeń do więzienia, ażeby dług oddał.

Świadkowie tej podłości, którzy wiedzieli o ulaskawieniu nikczemnika przez króla, zasmuceni, donoszą o tem królowi. Tedy król wzywa go przed swoje oblicze powtórnie i gromi:

— Sługo niecnotliwy, wszystkie dług, tak wielki, odpuszcilem ci, iżeś mię prosił! Izali przeto i ty nie powinieneś być zmiłować się nad swoim towarzyszem, jakom się ja zmiłował nad tobą?

Zaczem cofa ulaskawienie, wtrąca nędznika do więzienia i oddaje w

ręce katów więziennych, stosujących do dłużników biczenia i inne katusze.

— Takci i Ojciec Mój Niebieski — kończy Chrystus — uczyni wam, jeśli nie odpuszcicie każdy bratu swemu z całego serca.

Znaczenie przypowieści przejrzyte. Królem — Bóg, dłużnikiem Jego — wszelki człowiek grzeszny, który ze względu na swoje powołanie służy Bożemu, jest, jak mówi Mickiewicz:

„... urzędnikiem wysokiego stanu,
Cały świat służy jemu, a on tylko Panu”.

Grzechy, mianowicie śmiertelne, stanowią olbrzymi dług moralny, który człowiek zaciąga względem Boga na hipotekę swej duszy, odkupionej Krwią Chrystusową. Ze względu na nieskończoną świętość obrażonego przez nie Boga są one nieskończenie wielkie, tak, iż człowiek — dłużnik Boży — jest niewypłacalny i byłby skazany na zupełne bankructwo, t. j. utratę zbawienia, gdyby nie miłosierdzie Boże, również nieskończone. Nieskończoną wielkością długów grzechowych symbolizują owe 10,000 talentów.

D. n.

NA RATY!!

Nie przepłacając, może każdy otrzymać u nas

KREDYT

NA RATY po cenach gotówkowych polecamy na męskie ubrania, jesionki i palta: Bostony, kamgarny, krepki, syberyjny, sukna i „Veloury”.

NA RATY na dogodnych warunkach materiały damskie, gabardyny, wełny kol., zamsze, plusze czarne i kolorowe, koce, koldry, chusiki, płótna, zefiry, flanelety, barchany i cągi.

WEŁNY MUNDURKOWE. NA RATY TOWARY tylko pierwszorzędných fabryk poleca

„Spółka Kujawska” Sp. Akc. NOWY RYNEK 5.

Co niesie dzień?

Listopad
1
SOBOTA

Dziś: Wszystkich Św. Cezary m.
Jutro: 21 po św. Dzień Zaduszny. Wiktoryn b. m. Wschod słońca 6.58 Zachód 4.49 Wsch. księżycy o g. 11.40 Zachód o g. 8.9

Spostrzeżenia Stacji Meteorologicznej we Włocławku.

Październik	godzina	ciśnienie powietrza w m/m 700+	temperatura w stopniach Celsjusza	zachmurzenie niebo 0-10	Kierunek i szybkość wiatru w mtr/sek.
20	21	56,0	8,0	10	W - 2
21	7	59,0	1,4	10	C - 0
21	13	58,5	9,8	10	W - 0

Najwyższa temperatura w dniu 21 października wynosiła 12. C; najniższa wynosiła 4.50 C. Opadu nie było.

Z giełdy d. 30. X:

Dolar	5,16
Funt angielski	23,32
Frank szwajcarski (100)	99,50
Frank francuski (100)	27,07
Frank belgijski (100)	24,98
Liry włoskie (100)	22,34
Korony czeskie (100)	15,43
Korony austriackie (100.000)	7,28
4% poz. prem. n. not. 0,72, 0,74 8% poz. zł. 6,10 6% poz. ser. II A. 0,84, 6% pożycz. dol. 3,46 zł. 4 1/2% listy zastawne Tow. Kredytowego Ziemińskiego — 5% listy M. 12,89, wart. I gr. czyst. złot. 3 zł. 46,57 gr. Za rubla złotego płacono 2 zł. 76 1/2 gr.	

Zmarł dnia 28 b. m. redaktor i wydawca „Kuriera Częstochowskiego” i „Nowin Częstochowskich” — ś. p. Adam Paciorkowski. Niech odpoczywa w pokoju...

Krakowski „Kurjer Wieczorny” zamknięto, wskutek wykrycia w łonie administracji olbrzymich nadużyć.

„Spójnia” W sobotę dn. 1 listopada o godz. 6 wiecz. odbędzie się w stowarzyszeniu Młodzieży Katolickiej „Spójnia” uroczyste otwarcie Ogniska zimowego, na którym wygłosi odczyt o Sienkiewiczu zaproszony prelegent. Nadto w skład programu wchodzi: przemówienia, śpiewy chóralne, deklamacje, gry pokojowe, monologi oraz będzie czytelnia otwarta.

Wzywa się wszystką młodzież „Spójni” o punktualne przybycie. „Gotów” Zarząd.

Choroba ministra Kiedronia. Minister przemysłu i handlu p. Kiedroni zaniemógł. Przez kilka dni nie będzie on pełnił swych obowiązków. Zastępstwo na czas nieobecności chorego ministra powierzono dyr. dep. p. Świętochowskiemu.

Osobiste. Na stanowisko zawiadowcy stacji Czerniewice po ś. p. Rudnym, naznaczony został od 1 listopada r. b. dotychczasowy zawiad

owca stacji Baby p. Wacław Krzyżanowski.

Olimpiada Włocławska. Po raz pierwszy w Włocławku w niedzielę 2 listopada o godz. 2 pop. na boisku sportowym (Al. Szopena) odbędą się zawody lekkoatletyczne o mistrzostwo m. Włocławka.

Ze wszystkich miejscowych klubów Sportowych 64 zawodników ubiegać się będzie o tytuł mistrza i o zdobycie nagrody. Nadzwyczajnie zainteresowanie się sportsmenów »zawodami» pociągnie za sobą na boisko szersze społeczeństwo na tak ciekawą imprezę.

Nowy zarząd. Oddz. Kujawskiego Stow. Kupców Polskich we Włocławku ukonstytuował się w następujący sposób: prezes dyr. Kotlarski, vice-prezes dyr. Stein, sekretarz L. Makowski, skarbnik A. Rudziński, i członek zarządu S. Mirewicz, zastępcy L. Borzęcki i S. Beczkowicz.

Komitet Ekonomiczny o wywozie zboża. W stosunku do zagadnienia realizacji certyfikatów wywozowych na zboże, wydanych przed podniesieniem opłat wywozowych żyta do 150 zł. od tonny. Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów, na interwencje zainteresowanych kół ziemianiskich, wydał w tej kwestii decyzję. Postanowienie Komitetu Ekonomicznego — oświadcza, iż zrealizowane mogą być tylko te pozwolenia, które uzasadnione zostaną kontraktami sprzedaży zawartymi przed podniesieniem opłaty. Autentyczność kontraktów tych podlegać będzie specjalnym badaniom.

W sprawie rozporządzenia fuzji spółek akcyjnych. Prace rządu nad tekstem rozporządzenia dotyczącego fuzji spółek akcyjnych ze spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością — dobiegają końca. Obecnie sprawa ta uzgadniana jest jeszcze w Ministerstwie Skarbu w Departamencie obrotu pieniężnego. Ostateczne posiedzenie w tej sprawie, na którym ma zapaść decydująca międzyministerjalna uchwała nastąpi w początkach przyszłego tygodnia.

Dodatek za październik. Wszystkie osoby pobierające zaopatrzenie ze Skarbu Państwa, niepodlegające przerachowaniu na zasadzie postanowień ustawy z dn. 11 grudnia 1923 r. jak inwalidzi, weterani itd. mają otrzymać za październik dodatek w wysokości 8 proc. od kwot zaopatrzenia, przyznanego im na lipiec r. b.

Zakaz paszportowy aż do odwołania. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wydało zakaz wystawiania paszportów zagranicznych nieletnim dziewczętom udającym się do Francji. Zakaz ten nie dotyczy dziewcząt wyjeżdżających w towarzystwie swych rodzin na roboty do Francji.

Ostrożnie z 50-groszówkami. Ukazały się już w Włocławku fałszy-

Na Gminę Polską — Na Dom Polski w Gdańsku!

Stare są nasze marzenia! Nigdy też nie zaniedbywane! A jeśli przedwojenne wysiłki Polonji Gdańskiej długo spełzały na niczem, to nie u niej winy szukać należy. W zbożnej naszej pracy wspólnej wytycznią były nam słowa Wieszczki naszego Adama Mic-

kiewicza, mówiące o siłach ludzkich o zamiarach szczytnych, były nam katechizmem, wiary naszej artykułem! I tak wśród znojów i trudów, nie upadając na duchu, dziś, po lat szeregu, zyskaliśmy wreszcie upragnione schronisko, mamy

Dom Polski w Gdańsku.

Mamy Dom, lecz równocześnie piętrzą się dawne potrzeby ludności miasta naszego. Poszczęścił nam los stawić krok pierwszy, szczęśliwy. Tem samem jednak stanęliśmy przed dalszym ogromem zadania na które sił własnych nie starczy, o ile od Was Rodacy, nie zyskamy pomocy.

Do polskiego więc zwracamy się społeczeństwa. Niechaj sobie uprzytomni, że niemal z każdego zaułka w Gdańsku spoziera gwałtowna potrzeba ubóstwa polskiego. Nie starczą nam więc gołe, chociaż szczęśliwie zdobyte mury Domu Polskiego. Nam

potrzeba ofiar chętnych, ażeby przy ich pomocy dotrzeć do raz wytkniętego celu.

Wszystkimi temi przyczynami zniewoleni jesteście u Was szukać poparcia materialnego.

Niżej podpisana, świeżo sądownie zarejestrowana „Gmina Polska w Wolnem Mieście Gdańsku” gwarantuje, że pieniądze złożony nie pójdzie na marne. Niechaj więc każdy Polak pamięta o potrzebach ubożego polskiego społeczeństwa gdańskiego, przyczyniając się, aby płynęły jak najhojniejsze ofiary

Na Gminę Polską — Na Dom Polski w Gdańsku!

Składki kierować należy pod adresem:

Administracja „Gazety Gdańskiej”, Gdańsk—Danzig, Postschliessfach 74.
Bank Kwilecki, Potocki i S-ka Tow. Akc.. Oddział Gdański,
Gdańsk—Danzig, Hundegasse nr. 85.

Gmina Polska w Wolnem Mieście Gdańsku

Towarzystwo zapisane (E. V.)

Kwiatkowski Jan, prezes, Gdańsk—Danzig, Stadtgebiet nr. 12.

Jedwabski Wojciech, wiceprezes, poseł na sejm gdański, sekr. Zjednocz. Zawod. Polskiego.

Langowski Bonifacy, adwokat poseł na sejm gdański.

Czarnecki Erazm, sekretarz generalny.

Breskiński Piotr, kontroler generalny.

Zjazd komunistów w Prusach Wschodnich.

Propaganda bolszewicka na ziemiach polskich.

GDĄSK (Tel. wł. Postępu.) W niedzielę odbył się w Królewcu wielki zjazd komunistyczny, w którym uczestniczyło 77 delegatów z całych Prus Wsch. Komuniści powzięli rezolucję, która zasługuje na baczną uwagę. I tak w punkcie pierwszym rezolucji powiedziano że komuniści wschodniopruscy muszą wytworzyć jaknajściślejszą łączność z komunistami w Polsce i w Gdańsku, a ponadto wytworzyć większą łączność z Bolszewją. W drugim punkcie przewidują komuniści utworzenie czerwonej armii i t. wz. „Roter Frontkämpferbund”. Punkt czwarty zaleca uprawianie pro-

pagandy komunistycznej wśród robotników w Polsce i w Gdańsku. Punkt piąty zaleca uprawianie propagandy wśród urzędników polskich.

Ciekawe bardzo, że wśród delegatów, biorących udział w zjeździe, znajdowało się również 3 przedstawicieli, wysłanych przez komunistyczną partię w Polsce. Nazwisk oczywiście wydożyć nie można, gdyż przybyli z Gdańska za fałszywymi paszportami.

Z wywodów poszczególnych mówców wynika, że w Niemczech znajduje się w więzieniach ogółem 7000 komunistów.

Z OKOLIC.

Lubień. D. 9 b. m. odbędzie się tu Akademia Sienkiewicowska. Szczegóły podamy wkrótce.

Przez wzgląd na piękne założenie, z jakiego wyszedł Komitet, zarządzając tę Akademię, oraz ze względu na to, że „przykład idzie z góry” udział w niej wziąć winny wszystkie sfery społeczeństwa miejscowego i okolicznego.
Kom.

we 50-groszówki metalowe. Poznać je łatwo, gdy się o tem pamięta.

Są grubsze trochę od prawdziwych, przy rzucaniu na stół nie brzęczą, przy rysowaniu niemi papieru zostawiają ślady. Zresztą są bardzo podobne do prawdziwych.

Nowy cennik kolonjalno-spożywczy Nr. 4 pp. kupy mogą otrzymywać w sekretariacie Stow. Kupc. Polskich. przy ul. Kaliskiej 1. w godz. od 10—1 pp. od 5—6 pp.

Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie

ODDZIAŁ WE WŁOCLAWKU

UL. 3-go MAJA Nr. 22,

TELEFON Nr. 92.

CENTRALA W WARSZAWIE, UL. TRAUGUTA Nr. 6 i 8

Posiada: 162 Oddziały i Agentury w Polsce, 5 Oddziałów Zagranicznych i Oddział w Gdańsku oraz 13 własnych Agencji we Francji.

Załatwia bezpłatnie posiadającym rachunek w Banku inkasowanie dokumentów towarowych i weksli na wszystkie miejscowości w Polsce. Przekazuje pieniądze w kraju i zagranicę. Zapewnia sprawne wykonywanie zleceń. Otwiera oprocentowane rachunki w złotych i walutach obcych.

Restauracja pod „12”

w Włocławku, przy ulicy Przedmiejskiej № 12.

PO GRUNTOWNYM REMONCIE, POWIĘKSZENIU I ODNOWIENIU SAL

ZOSTAJE OTWARTA w dniu 1-go listopada 1924 r.

i wydawać będzie: Porcje a la Carté. Smaczne obiady cieszące się niezwykłą frekwencją ze względu na ilość i dobór potraw do wyboru. Flaki w niedziele i czwartki. Bufet obficie zaopatrzony w różnego rodzaju zakąski: Wódki, Wina, Likieri pierwszorzędnych firm. KONCERT podczas obiadów od godziny 12 — 3 w czwartki i niedziele i codziennie wieczorem od godziny 7 i pół.

W przekonaniu że Sz. Klijeńtela raczy jak dotychczas zaszczycać mnie swymi względami pozostaje z poważaniem **M. JEGLIŃSKI.**

UWAGA!

I.
Gzczymy pamięć Sienkiewicza
On rozpalil ogień Znicza
Stworzył nieśmiertelne dzieła
Których motto: „Nie zginęła!”

II.
Więc „Trylogia i „Chryżacy”
Owoc mrowczej mistrza pracy
Ludy świata je czytają
Polska! — Polska! — powtarzają.

III.
Tym co chcą się tem interesować
Czy na gwiazdkę ostarować
Prezent ładny i gustowny
Upominek niekosztowny.

„Upominki Literackie”

poleca

„POLSKI RÓG”

Handel Kolonialno-Piśmienny.
Królewiecka 23, róg Srebrnej Włocławek.

Z KRAJU.

Szkodliwy wywóz oleju z Polski. Stan zaopatrzenia olejarni krajowych w surowiec siemienia lnianego pogarsza się, z dnia na dzień. Mimo wprowadzenia opłaty wywozowej siemienia ucieka do Łotwy. W fachowych kołach oblicza się, iż przy ogólnym sprężeniu 800 wagonów rocznie, w tym roku wywóz pochłonął już 300 wagonów, mimo opłat. Producenci olejów domagają się znacznego podniesienia opłat, aby przerwać wywóz surowca, skazujący nas na sprowadzenie po drogich cenach olejów z Niemiec i Anglii.

Przekształcenie spółek akcyjnych. W obecnej chwili opracowywany jest w Ministerstwie Przemysłu i Handlu projekt rozporządzenia o przekształceniu spółek akcyjnych na spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i odwrotnie. Dla celów tych powołana została specjalna fachowa Komisja, która obraduje pod przewodnictwem p. Henryka Konica. Przekształcenie spółek akcyjnych na udziałowe opiera się ma na zasadach ustawodawstwa austriackiego. Natomiast nie jest jeszcze ustalona podstawa dokonywania przekształcenia spółki udziałowej na akcyjną. Referentem w tej sprawie jest p. Schattenstein naczelnik wydziału Ministerstwa Skarbu.

Wyjazd do Palestyny. Po wyjeździe ostatniej partii emigrantów żydów do Palestyny w dniu 26 b.m. w liczbie 130 osób, opuszcza Warszawę w dniu dzisiejszym druga grupa 150 osób. Do partii tej dołączy się

SZKOŁA GOSPODARCZA ŻEŃSKA W MARYSINIE

p. Lubraniec, wojew. Warszawskie

przyjmuje zapisy kandydatek na r. 1925. Oprócz nauk ogólnokształcących wykładane są w szkole nauki gospodarstwa rolnego, hodowlanego i domowego, oraz krój i szycie. — Blizsze szczegóły na miejscu lub listownie.

we Lwowie jeszcze 60 emigrantów. Podróż odbywają grupy te przez Rumunję. Wkońcu bieżącego tygodnia ma wyjechać jeszcze 450 emigrantów. Oby jaknajwięcej!

Aresztowanie szpiega sowieckiego i okręgowego komitetu komunistycznego w Zagłębiu. Dnia 23 b.m. władza bezpieczeństwa aresztowała w Zagłębiu Dąbrowskim kierownika sekcji polskiej Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Moskwie, oficjalnego urzędnika rosyjskiego, wysłanego nielegalnie do Polski za fałszywymi papierami i podrobionymi w Moskwie dokumentami wojskowymi na nazwisko niejakiego Grabowskiego. Istotnie jest to znany wyższy urzędnik polityczny rządu sowieckiego do spraw Polski w Moskwie, p. Waldenberg pochodzący z Warszawy. Wydelegowany przez Komintern do Polski jako kierownik kontroler K.P. R.P. organizował on terrorystyczne jaczki komunistyczne „samobrony robotniczej”, oraz uprawiał wywiad szpiegowski. Łącznie z Waldenbergiem aresztowano cały okręgowy komitet partii komunistycznej w Zagłębiu w łącznej ilości 12 osób.

Z Oddz. Kujawskiego Stow. Kupców Polskich.

Dnia 28 października b. r. o g. 8 wiecz. odbyło się w drugim terminie Nadzwyczajne walne Zebranie Oddz. Kuj. Stow. Kupców Polskich. przy licznych udziałach członków. Przewodniczył p. K. Ossowski, przed przystąpieniem do obrad zebrani uczcili przez powstanie pamięć ś. p. Józefa Gorzeńskiego, członka Stow., po odczytaniu przez sekretarza Zarządu p. L. Makowskiego protokołu z ostatniego Ogólnego Zebrania, przewodniczący odczytał ostatnie okólniki Centrali Stow. Kupców pol. w Warszawie, a dotyczący spraw organizacyjnych. — Następnie zabrał głos p. L. Ma-

kowski który w dłuższym przemówieniu swem przedstawił zebraniem obszernie sprawozdanie z dziesięcioletniej pracy Oddziału Stowarzyszenia we Włocławku wykazując potrzebę organizacji zwłaszcza wśród drobnego kupiectwa, które dotychczas nie rozumiejąc celu swych zadań idzie luzem bez nadziei lepszej przyszłości. Mówca zwrócił uwagę na dotychczasowy stosunek samorządu miejskiego we Włocławku do sfer gospodarczych wogóle a handlu polskiego w szczególności. Nieliczni przedstawiciele kupiectwa w Radzie Miejskiej nie mają absolutnie żadnego wpływu na sprawy gospodarcze naszego miasta dzięki temu, że we wszystkich wypadkach nawet wbrew interesom kupiectwa muszą podporządkować się partii, z tego wynika, że kupiectwo polskie nie może być odpowiedzialne za dotychczasową gospodarkę miejską o czem społeczeństwo Włocławskie powinno wiedzieć. Po przemówieniu p. Makowskiego przewodniczący ogłosił 15-to minutową przemowę przed wyborami nowego Zarządu. Wynik wyborów był następujący: Do zarządu weszli pp. dyr. Kotlarski dyr. Stein, Rudziński, Makowski i Mirowicz jako zastępcy Borzęcki Bez-kowicz.

Do komisji rewizyjnej pp. Opic, Ziółkowski Mieczysław i Mochorowski Henryk.

Pod koniec zebrania w wolnych wnioskach poruszono jeszcze szereg spraw ściśle organizacyjnych i m. innymi powzięto uchwałę, aby wszyscy bez wyjątku członkowie obowiązkowo regularnie wpłacali składki na rzecz zebraków.

Zebranie zakończono o g. wiecz.

Odpowiedzi Redakcji.

Panu M. W. w Lubieniu. Dziękujemy bardzo.

Ze względów technicznych, skróciliśmy notatkę. We wtorek 4 bm. podamy.

KASZEL chrypkę, duszność usuwają oryginalne „**Pastyłki Belgijskie**” z marką „kogut” a la Valda, bez gumy. Sprzedają apteki i składy apteczne.

ORYGINALNE „SINGERA” MASZYNY DO SZYCIA

nabywać można tylko w składzie naszym
SINGER Sewing Machine Company Włocławek 3 Maja 18.

Maszyny sprzedajemy z gwarancją za gotówkę i na raty.

Reperacje maszyn do szycia wszelkich systemów, uskuteczniają najlepiej, szybko i tanio nasze warsztaty przy magazynie.

OGLOSZENIA DROBNE.

Adamski Feliks byłby felczer szpitala wenerycznego 5-go Łazarza, przyjmuje od 9 rano do 8 wieczór. Brzeska Nr. 13.

Kawaler poszukuje pokoju umeblowanego cena obojętna. Oferty w Słowie Kuj. pod A. S.

Potrzebny chłopiec lat 16 do kominiarza. Może być bez rodziny. Wiadomość w Adm. „Słowa”.

Stenografii polskiej nauczam. Wiadomość w redakcji „Słowa Kujawskiego”.

Zgubiono książeczkę Kasy Chorych Leona Tomczaka, wydaną w Włocławku.

Zgubiono dokumenty wojskowe Franciszka Grudzińskiego, wydane przez P. K. U. Włocławek. Łaskawy znalazca zechce odnieść do policji.

Zgubiono książeczkę Pow. Kasy Chorych Feliksa Wilichnowskiego.

Zgubiono książeczkę wojskową Adama Hejmanowskiego wydaną przez 76 pułk w Grodnie.

Rozkład jazdy kolejną

obowiązujący od dnia 1 czerwca r. b.
Z WŁOCLAWKA ODCHODZĄ:

Do Warszawy.

kurjer poznański	o godz. 3.47
osobowy gdański	” ” 5.02
osobowy toruński	” ” 7.50
osobowy bydgoski	” ” 13.08
kurjer gdański	” ” 15.02
osobowy gdański	” ” 16.24

Do Łodzi Kaliskiej.

osobowy gdański	o godz. 5.02
osobowy ciechociński	” ” 7.50